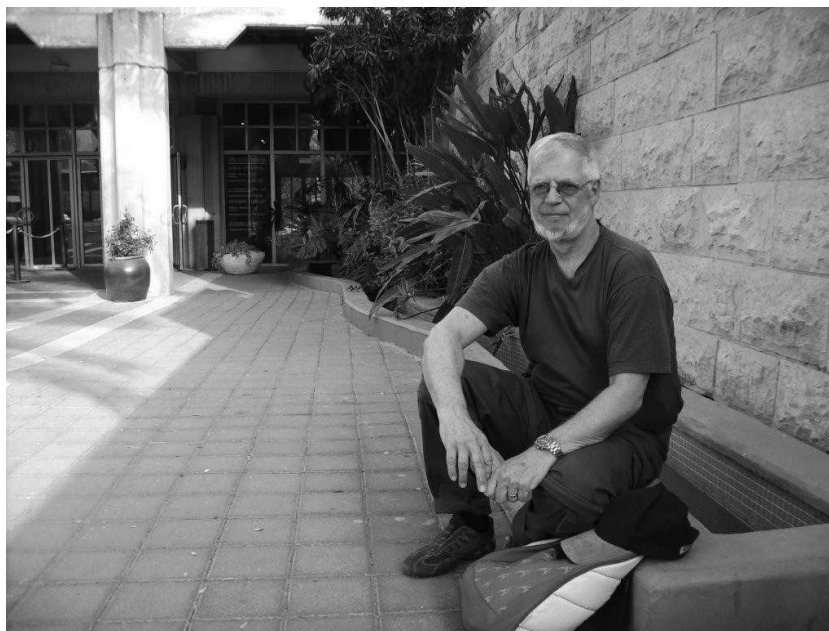

De twaalf edele stenen van het Bijbels Hebreeuws

De Bijbel leren lezen zoals die bedoeld is

Yardenit, aan de Jordaan, net onder het meer van Galilea, 13-4-2008

De twaalf edele stenen van het Bijbels Hebreeuws

De Bijbel leren lezen zoals die bedoeld is

Studiehuis Wajjiqrá

וַיִּקְרָא

door Hans van Zwieten

jôhánan יוֹחָנָן

3^e uitgave, 13 april 2023

Dit boek is tutoyerend geschreven. Niet uit gebrek aan respect maar om afstanden te verkleinen. Zoals de Duitsers, die toch niet snel 'dutsen', God aanspreken met Du, uit een gevoel van verbondenheid. God als persoonlijke vriend maar met respect en met eerbied.
(Het Hebreeuws kent geen onderscheid in 'je' en 'u')

Als je je ogen sluit voor het Woord, zullen alle je omringende dingen en gebeurtenissen tot Woord worden.
(Martin Buber – 1878 / 1965)

Heb je ooit God gehoord? (1 Kon. 19:11,12)

Maar Hij zei; (tegen Elia) Ga naar buiten en ga op de berg staan voor het aangezicht des Heere. En zie, de Heere ging voorbij, en een grote en sterke wind die de bergen spleet en rotsen in stukken brak, ging voor het aangezicht van de Heere uit.

Maar de Heere was niet in die wind.

Na deze wind kwam er een aardbeving.

Maar de Heere was ook niet in de aardbeving.

Op de aardbeving volgde een vuur.

Maar de Heere was ook niet in het vuur.

En na het vuur kwam het suizen van een zachte stilte, ...

(lees over dit onderwerp ook het nawoord in dit boek alvast, dat helpt je begrijpen)

Schrijver: Hans van Zwieten
Coverontwerp: Hans van Zwieten
ISBN: 9789464801705

© 2023, Hans van Zwieten (Jochanan)

Auteursrecht:

Op de inhoud van dit cursusboek behoud ik mij alle rechten als auteur voor.

Kopiëren of vermenigvuldigen in welke vorm dan ook, anders dan voor eigen en persoonlijk gebruik, is niet toegestaan.

Wel ben ik bereid in overleg, beperkte rechten te verlenen als dit in verband kan worden gebracht met het verspreiden van Gods Woord. Want ook ik heb veel geleerd van diverse leraren en mijn ideeën kunnen niet los gezien worden van hun inbreng.

Geschreven tijdens een vonkje van licht

Ik wil mensen gaan leren hoe mooi en betekenisvol het Hebreeuws wel is.

Maar ik kan het niet.

Ik wil laten zien hoe prachtig diep de wijsheid is, die achter het Hebreeuws schuilt.

Maar dat ligt niet binnen mijn vermogen.

Ik wil anderen laten zien hoe God zich verbergt in iedere Hebreeuwse letter.

Maar dat is mij onmogelijk.

Toch ga ik het proberen.

Ik wil goud brengen, maar het wordt slechts gepolijst brons.

In de hoop dat mensen een vermoeden krijgen van Go(u)d en daarna zelf op zoek gaan.

Daarom schrijf ik een leerboek over Hebreeuws.

Houd niet voor jezelf wat je weet.

Drie hulppagina's met overzichten (niet schrikken, de uitleg volgt in 3.2 Letter overzichten uitgelegd)

De eerste drie pagina's zijn bedoeld als naslag voor tijdens het lezen van dit boek.

Je kunt er steeds naar terugbladeren als hulp bij je studie, dus leg er een boekenlegger bij.

Een boekenlegger heb je ook nodig voor de hulp overzichten achterin het boek, maak daar gebruik van.

De eerste drie pagina's zijn handige overzichten die het je makkelijk moeten maken:

1. Letter overzicht (leer de lettertekens uit je hoofd zoals je ook ons eigen alfabet hebt geleerd)
2. Een klankteken overzicht, omdat Hebreeuws alleen medeklinkers kent
3. Overzicht van lettertekens die een extra functie hebben, de dienstdoende letters

Transliteratie is de vertaling van de Hebreeuwse schrifttekens in de door ons gebruikte lettertekens.

De transliteratie heb ik zodanig opgezet dat je vanuit die transliteratie altijd naar het Hebreeuws terug kunt.

Letter overzicht (de 22 medeklinkers)

(in eigen, aangepaste transliteratie)

teken	volg-nummer	waarde	transliteratie	klank	naam	betekenis aspect
א	1	1 / 1.000	ʰ	- glottislag (klankloos)	aleph	os, hoofd, eersteling, koploper begin, God, Één
בב	2	2	b ^h - b	v - b	beth	huis, tent, binnen, familie geboortehuis
גג	3	3	g	g (grand)	gimel	kameel, gaand, gespeend, voet vertrek
דד	4	4	d	d (there)	daleth	tentdeur, ingang, binnengaan tradities
ה (הּ)	5	5	h - h	h - g	hé	venster, raam, opening, doorzien eigen ik (tegenover Gij)
ו (וּ)	6	6	w - v	v na klinker (oe / oo)	wav	haak, tentpin, ankering, kram creativiteit van de mens
ז	7	7	z	z	zajin	wapen, zwaard, metaal(glans) tucht
ח	8	8	ħ	ch	cheth	kader, omheining, afsluiting, grens verinnerlijking (van de Tôráh)
ט	9	9	ṭ	t (hard)	teth	baarmoeder, bevatten, schaal, hullen beproeving
י	10	10	j	j - i	jod	hand (met de arm er bij gerekend) zegenende hand, verlossing
ככ ך	11	20	k ^h - k	ch - k	kaph	(doende) hand, handpalm, bepalen op weg gaan
ל	12	30	l	l	lamed	prikstok, herdersstaf, leraar aansporing, stimulans
מ ם	13	40	m	m	mem	water, zee, overvloed wachttijd
נ ן	14	50	n	n	nun	vis(Aramees), vrijheid, rust, nazaad samenleven in vrijheid
ס	15	60	ʃ	s (scherp)	samekh	slang, verzoeking, bedekking tegenkracht
ע	16	70	ʷ	^{ng} (keelklank) (klankloos)	ajin	oog, ziener, bron, inzicht inzien
פפ ף	17	80	p ^h - p	f - p	pé	mond, opening, blazen, wind profeet door wiens mond God spreekt
צ ץ	18	90	t ^s	ts	tsadé	vishaak, ratel, holle pijp, papyrus crisis
ק	19	100	q	q	qoph	oog van de naald, nauwe opening hoop
ר	20	200	r	r	resh	hoofd, voorganger de oudsten
שש	21	300	s ^h - s	sj - s	shin - sin	tand, en ook bron, borsten, opwellen vrede na schulderkenning, verwerken
תת	22	400	t ^h - t	th(e) - t	tav	(merk)teken, afsluiting, eind, slot overgave, opoffering

Dágésh (דָּגֶשׁ) lene (zachte dágésh) is een punt in de letter die de letter van zacht naar hard verandert.

Hij komt voor in de BeGaDKePhat letters, בגדכפת, waarbij je hem in de ך en ן niet hoort.

Deze letters zijn aan het begin van een woord of woorddeel altijd hard.

Dágésh forte komt in bijna alle letters voor als verdubbeling (kappen t.o.v. kapen).

In de hé maakt hij de letter van een niet uitgesproken leesmoeder (klankdrager) tot gesproken hele zachte g.

De letters in een vakje (KaMNaPeTs), ך ם ן ף ץ, worden gebruikt aan het eind van een woord.

Leer de letters uit je hoofd in volgorde van de blokken die ik heb aangegeven, en dan steeds een blok meer.

Klinker klanken

Hebreeuws kent alleen medeklinkers, de klinkers worden er onder of boven geschreven in tekenjes.

teken	naam	trnsl.	klank	klankduur	aantekening
◻	qámets	á	aa	lang	zoals in 'ka-pen' (in een open lettergreep)
◻	qámets ḥatûph (ḥ = ch)	ò	als wall	kort	een korte 'o', zoals in het Engelse 'wall' (in een gesloten eerste lettergreep)
◻	páthaḥ	a	a	kort	zoals in 'kap-pen' (gesloten lettergreep)
◻	tséréj	é	ee	lang	zoals in 'alleen'
◻	ṣəgôl (ṣ = harde s)	e	e	kort	'e' indien beklemtoond, zoals in 'melk', indien onbeklemtoond, 'uh' als in 'melluk'
◻	ḥîreq	i	ie	lang of kort	lang als in 'lie-pen' (open lettergreep), kort als in 'kip', (gesloten lettergreep)
◻	qibûts	u	oe	lang of kort	'oe', zoals in 'boek', kan lang of kort zijn
◻	ḥôlem	o	oo	lang	'oo' zoals in 'room'
◻	shəwá mobile (sh = sj)	ə	uh	vluchtig	stille shəwá zoals in 'melluk', (begin van een woord in een open lettergreep)
◻	shəwá quiecens	-	-	pauze	stomme shəwá als pauze, zonder klank, (aan 't eind van een gesloten lettergreep)
	samengesteld:				
◻	ḥátéph qámets	ò	als wall	vluchtig	uitgesproken als een korte 'o', zoals in het engelse 'wall'
◻	ḥátéph páthaḥ	à	a	vluchtig	uitgesproken als korte 'a', als in 'tam'
◻	ḥátéph səgôl	è	e	vluchtig	uitgesproken als korte 'e', zoals in 'pet'
	klankvervangers:				
◻	leesmoeder hé	ḥ	-	klankloos	aan het eind van een woord
◻	gesproken hé	h	ḡ	zacht	geen leesmoeder, klinkt als een heel zachte 'g'
◻	ḥôlem (wáv)	ô	oo	lang	leesmoeder, als klinker gebruikte wáv, 'oo' zoals in 'room'
◻	shûreq (wáv)	û	oe	lang	leesmoeder 'oe' zoals in 'boek'
◻	ḥîreq (jod)	î	ie	lang	leesmoeder, als klinker gebruikte jod
	schrijfwijze aan het eind van een woord:				Deze transliteratie is o.a. bedoeld om de status constructus duidelijk te laten uitkomen
◻	qámets (jod)	ăj	áj	lang	
◻	páthaḥ (jod)	âj	aj	kort	
◻	tséréj (jod)	ěj	éj	lang	
◻	ṣəgôl (jod)	êj	ej	kort	

Klanken kunnen langer, rijker worden, of korter, armer, al naar gelang de vervoeging.

Klankverbuiging gaat stapsgewijs langs de rekroute heen en weer volgens; ò – o – u – i – ə – e – é – a – á.

Een aleph א is geen A

LET OP, de aleph א en de ajin אׁ zijn vrijwel geheel klankloos en nemen de klank van het klinkerteken aan.

Deze letters zijn dus, wat voor ons wat lastig te begrijpen is, zelf GEEN klinkers maar medeklinkers.

In ons spraakgebruik kun je deze letters ten onrechte makkelijk als klinker gaan zien.

Dienstdoende letters (letters met een of meer speciale functies)

Van de 22 lettertekens, hebben er 11 een functie als voorvoegsel en als achtervoegsel (achter □ □ □ voor)

De blokjes staan voor de gebruikelijke drie stamletters. (de wav kan als oe ך of als oo ך klinken)

Soms moet je de betekenissen wat ruim interpreteren, dus er zijn meer mogelijkheden dan hier weergegeven.

א	-- □ □ □ א	ik	mn + vrw	ev	onvoltooid
ב	-- □ □ □ ב	- in, met, door, doormiddel van (soms figuurlijk als 'op') (voorzetsel)			
ה	-- □ □ □ ה	- het, de (bepaald lidwoord) (a-klank en het eerstvolgend teken verdubbelt)			
	-- □ □ □ הַ	- vraagpartikel (vraagteken) staat vooraan het vraagdeel in de zin			
	-- □ □ □ הַת	- wederkerig / wederkerend			
	-- □ □ □ הַי	- doe of laat woord			
	ה □ □ □ --	- vrouwelijk begrip, richtinggevend, als aansporing			
	הַ □ □ □ --	zij, haar	vrw	ev	voltooid
ו	ו □ □ □ --	zij,	mn + vrw	mv	voltooid (en bez. zijn, hem)
	-- □ □ □ ו	- en, en toen, maar, zodat, opdat, doordat, ...			
	וַת □ □ □ --	- vrouwelijke meervoud uitgang bij zelfstandig naamwoord			
י	-- □ □ □ י	hij	mn	ev	onvoltooid
	ו □ □ □ י	zij	mn	mv	onvoltooid
	י □ □ □ --	mij(n) (zie ook bij nî)	bezittelijk voornaamw.		יִּיךְ vrw. gebiedende wijs
כ	-- □ □ □ כ	- zoals, als, alsook			
	ךָ/ךְ □ □ □ --	- u, aan u, uw, jij, jou, jouw			
ל	-- □ □ □ ל	- aan, tot, naar, om te, ... (voorzetsel) en ook richting gevend - in later Hebreeuws, verbinding werkwoord met lijdend voorwerp zoals 'eth'			
מ	-- □ □ □ מ	- vanuit, vanaf, of als deelwoord (ontstaan vanuit timmeren = getimmerd)			
	ם □ □ □ --	- mannelijke meervoud uitgang bij zelfstandig naamwoord			
נ	-- □ □ □ נ	wij (ook lijdende vorm)	mn + vrw	mv	onvoltooid
	נו □ □ □ --	wij, (aan) ons, onze	mn + vrw	mv	voltooid
	ני □ □ □ --	mij, aan mij, mijn	mn + vrw	ev	voltooid
	נה □ □ □ --	jullie	vrw	mv	gebiedende wijs
ש	-- □ □ □ ש	- die, dat, welke, waarvoor geldt dat (als betrekkelijk voornaamwoord אֲשֶׁר)			
ת	-- □ □ □ ת	zij (vrw), jij (mn)	mn + vrw	ev	onvoltooid
	ו □ □ □ ת	gij, u, jullie	mn	mv	
	י □ □ □ ת	gij, u, jij	vrw	ev	
	נה □ □ □ ת	zij	vrw	mv	
	תי □ □ □ --	ik, mij	mn + vrw	ev	voltooid
	תיך □ □ □ --	gij, u, jij	mn	ev	
	תיך □ □ □ --	gij, u, jij	vrw	ev	
	תם □ □ □ --	gij, u, jullie	mn	mv	
תם □ □ □ --	gij, u, jullie	vrw	mv		

Inhoud

1	Ten geleide	1
2	Inleiding.....	4
3	Les 1 – Waarom Hebreeuws leren, kenmerken en woordopbouw.....	5
3.1	Waarom zouden we Hebreeuws willen leren	7
3.2	Letter overzichten uitgelegd.....	9
3.3	De structuur en woordopbouw van het Hebreeuws	13
3.4	Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 1 op een rijtje).....	15
4	Les 2 – De Godsnaam letters hé, wav en jod.....	18
4.1	De letter hé	19
4.2	De letter wav	20
4.3	De letter jod.....	21
4.4	God is een werkwoord	22
4.5	Grammatica (klankleer 1 – klinkertekens, vocalen).....	24
4.6	Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 2 op een rijtje).....	29
5	Les 3 – Letters van Vaderlijke liefde, aleph en beth.....	32
5.1	De letter aleph	32
5.2	De letter beth	34
5.3	Intern woordonderzoek met de aleph en de beth.....	35
5.4	Grammatica en klankbeelden, een schepping op zich	37
5.5	Grammatica (klankleer 2 – dágésh, de verscherper)	39
5.6	Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 3 op een rijtje).....	42
6	Les 4 – Over schuld belijden, verwerken, en verlossing	43
6.1	De letter s(h)in	43
6.2	De letter tav.....	45
6.3	Intern woordonderzoek met de tav en de shin	46
6.4	Grammatica (klankleer 3 – keelletters).....	52
6.5	Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 4 op een rijtje).....	55
7	Les 5 – De doende hand van God en Zijn stimulerende lessen.....	57
7.1	De letter kaph	57
7.2	De letter lamed	58
7.3	Intern woordonderzoek met de lamed	59
7.4	Extern woordonderzoek over Gods weg gaan	63
7.5	Grammatica (klankleer 4 – qámets hatûph)	63
7.6	Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 5 op een rijtje).....	65
8	Les 6 – De wachttijd en de vrijheid	69
8.1	De letter mem	69
8.2	Intern woordonderzoek met de mem.....	70
8.3	Extern woordonderzoek over oprechtheid.....	72
8.4	De letter nun	74
8.5	Intern woordonderzoek met de nun.....	75
8.6	Extern woordonderzoek en betekenis door klankverschillen	77
8.7	Grammatica (klankleer 5 – accenten).....	79
8.8	Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 6 op een rijtje).....	81
9	Les 7 – Over in beweging komen en de tradities die we mee nemen.....	83
9.1	De letter gimel.....	83
9.2	Intern woordonderzoek met de gimel	84
9.3	Extern woordonderzoek over de volkeren	85
9.4	De letter daleth	85
9.5	Intern woordonderzoek met de daleth	86
9.6	Extern woordonderzoek over bloed.....	88
9.7	Een voorzichtig begin met wat vormleer grammatica.....	90
9.8	Grammatica (vormleer 1a – persoonlijke voornaamwoorden)	91
9.9	Grammatica (vormleer 1b – lidwoorden en geslacht en getal).....	92
9.10	Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 7 op een rijtje).....	95

10	Les 8 – Over tucht, wetgeving en beproeving	97
10.1	De letter zajin	97
10.2	Intern woordonderzoek met de zajin	99
10.3	De letter cheth	100
10.4	Intern woordonderzoek met de cheth en de teth	100
10.5	De letter teth	107
10.6	Intern en extern woordonderzoek met de teth	108
10.7	Grammatica (vormleer 2 – status constructus en klankbalans)	109
10.8	Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 8 op een rijtje).....	111
11	Les 9 – Losraken van onze aardse hechting en 't worden van oudste	113
11.1	De letter qoph	113
11.2	Intern woordonderzoek met de qoph	114
11.3	Extern woordonderzoek over opstaan	116
11.4	De letter resh	117
11.5	Intern woordonderzoek met de resh	118
11.6	Grammatica (vormleer 3 – stamvormen).....	124
11.7	Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 9 op een rijtje).....	130
12	Les 10 – Door weerstand ontwikkelen we ons en worden we ziener.....	132
12.1	De letter samekh.....	132
12.2	Intern en extern woordonderzoek met de samekh	133
12.3	De letter ajin.....	135
12.4	Intern woordonderzoek met gelijk klinkende letters	137
12.5	Extern woordonderzoek, over wijsheid	137
12.6	Intern woordonderzoek met de ajin	140
12.7	Extern woordonderzoek met de ajin	141
12.8	Grammatica (vormleer 4 – onvoltooid tijd en werkwoorden in diverse modi).....	143
12.9	Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 10 op een rijtje).....	146
13	Les 11 – Spreken als een profeet en waarschuwen met een ratel	148
13.1	De letter pé	148
13.2	Intern Woordonderzoek met de pé	148
13.3	Extern Woordonderzoek met de pé	150
13.4	De letter tsadé	152
13.5	Intern woordonderzoek met de tsadé	153
13.6	Extern woordonderzoek met de tsadé	155
13.7	Grammatica (vormleer 5 – Tedere werkwoorden).....	161
13.8	Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 11 op een rijtje).....	169
14	Les 12 – De puntjes op de jod.....	170
14.1	Zoekgeraakte letters opsporen	172
14.2	Grammatica (vormleer 6 – Bijzondere situaties)	173
14.3	Grammatica – Vier regels van speurkunst	175
14.4	Grammatica – Zinnen vormen	175
14.5	Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 12 op een rijtje).....	188
14.6	Nawoord	189
15	Uitgewerkte studieteksten.....	190
15.1	Oefening uit les 6 Exodus 20:18.....	190
15.2	Oefening uit les 12 Exodus 4:10-12	190
16	Literatuurlijst	192
17	Overzichten en hulpmiddelen	193
18	Klein woordenboek	212

1 Ten geleide

Dit werkstuk draag ik op aan mijn lieve vrouw Jacqueline (die heel erg veel geduld met me had als ik aan dit boek werkte of met mijn studie bezig was), aan Cynthia en Yordi, aan Martijn, Natalia en Anna. Ik weet dat jullie wat gereserveerd staan tegenover het werk waar ik sinds 2005 mee bezig ben. Maar het werk dat ik in dit boek heb gestoken zie ik als een van de belangrijkste taken, zo niet de belangrijkste taak, die ik in mijn latere leven volbracht heb. Als ik niet meer op deze aarde ben, zullen jullie je mogelijk gaan interesseren in wat mij bewogen heeft te doen, wat ik vond dat ik moest doen. Een roeping. Het werkstuk heb ik niet alleen kunnen maken. Regelmatig vroeg en kreeg ik Hulp want ik kwam voor grote uitdagingen te staan. Het werkstuk bevat ook veel van wat ik zie als mijn levensvisie die ik in mijn latere periode als financieel adviseur ontwikkelde. Een visie die me staande hield tijdens de moeilijkste periode van mijn financiële loopbaan. Die dingen die ik niet of nauwelijks met jullie kon bespreken komen hier aan de orde en werpen een beter licht op wat er werkelijk binnenin mij leefde. Dit te kunnen lezen stelt jullie in staat me beter te leren kennen. Maar eerst wil ik vertellen hoe ik zover kwam om dit boek te gaan schrijven.

Vanuit een zeer jeugdige interesse in archeologie en later in antropologie, en vanuit een Christelijke achtergrond, raakte ik geïnteresseerd in de Bijbel, de volkeren in het Midden-Oosten en met name in het Bijbelse volk en hun en onze God. Die interesse bleef mijn hele leven tot nu toe bij me, maar pas toen ik in 2005 de Bijbel geheel door las in een tijd van ongeveer 4 maanden, besloot ik daarna de Bijbel nogmaals te lezen en die ook daadwerkelijk te bestuderen. Vooral de Tôrâh, de vijf boeken van Mozes, ook wel Pentateuch genoemd, sprak mij erg aan. Ik zag voor me, een leerboek hoe wij de aarde moeten beheren en hoe we met elkaar om moeten leren gaan. De Tôrâh bleek een belofte van God te zijn. Houd je je aan het Woord, dan is Gods belofte dat zowel jij als je omgeving gelukkiger worden. Geen dogmatische opgelegde wetten, maar een voorwaardelijke belofte. Gods verbond met Zijn volk, en daarmee met de mensheid.

Ik hoop jullie te laten merken hoezeer het Woord van God door heel de Bijbel heen, dwarsverbanden kent die uniek zijn. Die de literaire rijkdom en eenheid aan het licht brengen, ondanks het feit dat er sprake is van vele schrijvers die hun werk op verschillende manieren en op verschillende tijdstippen, door God geïnspireerd schreven. En hoe ook de canon, de samenstelling van de Bijbel, het werk van God moet zijn geweest. Als wij leren leven naar Gods Woord, en zo een voorbeeld worden voor anderen, werken we daadwerkelijk aan het Heil van de wereld. Jij alleen, jij in je eentje, kan het verschil maken en de samenleving doen kantelen. God eist van iedereen die kennis heeft, dat hij Zijn Woord, Zijn Wijsheid, door geeft aan anderen. Dus jij bent slechts het begin van een grote olievlek die de wereld helpt verbeteren. Helpt kantelen naar de goede kant.

Dit boek bevat pareltjes maar ook delen waar ik niet tevreden over ben. Had ik de Geest, dan hoefde ik niet na te denken over wat ik schreef. Mijn handen bewogen dan als het ware vanzelf over het toetsenbord. Ik zal echt niet zeggen dat ik openbaringen heb gehad of visioenen. Maar Hulp kreeg ik beslist, alleen wel op momenten dat ik ervoor open stond. Soms ging dit weleens mis doordat ik uit eigenwijsheid op eigen kracht, dingen toevoegde. Of wanneer ik niet om kracht heb gevraagd, ik herken die stukjes zelf maar al te goed. Jullie waarschijnlijk niet. Moeilijk waren soms de technische en grammaticale stukken, en ook vaak de dingen die ik, zoals gewoonlijk, kwijt was. Maar altijd werd zo'n struikelblok weer weggenomen.

Van de vrouw van een ex-collega en tevens goede vriend hoorde ik de waarschuwing, 'is dat niet gevaarlijk om een boek te schrijven zonder te kunnen beschikken over correctors?' Ze had gelijk en daarom heb ik ook zo precies mogelijk gewerkt. Bovendien kreeg ik in de controlefase hulp van een van mijn medeleerlingen, Arjan de Zwart, die ik daarvoor veel dank verschuldigd ben. Maar het blijft mensenwerk, zoals ieder boek. Ieder boek moet je lezen met scepsis, maar ook met een open hart. Dat is een dilemma want die twee gaan niet goed samen. Maar dit boek gaat ook over openheid van inzicht. Het vraagt om mee te denken en het vraagt om de mening van de lezer. Niet de leraar heeft gelijk maar de waarheid. En de waarheid ligt zoals gebruikelijk in het midden. De mening van de lezer / leerling, is net zo belangrijk als die van de leraar, beter gezegd de 'leerlingaar'. Dus wie opbouwende kritiek heeft of correcties wil voorstellen is van harte welkom.

Het zal niet eenvoudig zijn me te volgen en dit boek in één keer uit te lezen. Lees het dan ook in delen. Sla stukken die je niet begrijpt over en parkeer ze. Later als je verder bent, zul je er weer naar willen grijpen. Dit boek is een bergplaats van wat belangrijk voor mij was, van ervaringen, van wat ik aan kennis opbouwde en wat me ten diepste bewoog. Ik heb daarbij getracht de Joodse denkwijze zo goed mogelijk te verwoorden.

Hans (jôhánan) [Lees de h met het puntje er onder als ch]

Klassikale cursus

Dit cursusboek kan zelfstandig gebruikt worden of klassikaal in 12 dagdelen of avonden. Probeer gerust eerst zelf dit boek te lezen en de stof te leren. Sommigen hebben dat nodig of kunnen daarmee volstaan. Maar samen leren, samen eren, voegt heel veel toe. Heb je behoefte aan klassikale lessen, neem dan contact met me op om daar afspraken over te maken. Ik ben via e-mail bereikbaar onder hansvanzwieten@outlook.com.

Waar in dit boek de Bijbel geciteerd wordt is dit heel vaak op basis van de Herziene Statenvertaling (HSV) en waar andere vertalingen zijn gebruikt, heb ik steeds geprobeerd dit te vermelden.

Introductie

Dit cursusboek is een verbeterde samenvatting van twee boeken die ik eerder schreef. 'Hebreeuws leren in 10 Woorden' en 'Bijbels Hebreeuws leren in twaalf stappen', wat een beknopte versie is van het eerste boek, en tevens iets anders van opzet. Die twee boeken tezamen plus de grammatica lessen van Piet van Midden die ik in 2016 volgde, vormen de basis van dit boek. Een boek waarin ik tracht mijn ontevredenheid over de grammatica in de eerste boeken te corrigeren. In 2022 ben ik begonnen met de correcties voor een onder ISBN-nummer uitgegeven boek. Het uiteindelijke resultaat van al die jaren studie en correcties ligt nu voor je.

Ook nu weer is de opzet van het boek beïnvloed door mijn leerlingen en studiegenoten. Hun tips en hun worstelingen met de stof, leerden mij waar nog aan gesleuteld moest worden. Tevens heb ik de transliteratie (vertaling van de Hebreeuwse tekens naar onze eigen schrijftekens) die ik van mijn eigen leraar mee kreeg, verder uitgewerkt, omdat ik in de praktijk merkte dat ik tegen problemen aanliep. De letternamen hield ik daarbuiten om deze namen hanteerbaar te houden. Transliteratie vinden we in diverse vormen. In de praktijk zullen we dan ook naast de hier gebruikte methode, diverse andere transliteratie vormen tegen komen. Het betreft dan geen foute schrijfwijze maar slechts een andere manier om met onze vertrouwde letters, het Hebreeuws na te bootsen. De transliteratie vind je in het letter overzicht, het klankteken overzicht en het dienstdoener overzicht, aan het begin van dit boek.

Ik hoop dat deze leerweg voldoet aan de verwachtingen.

Kapstok

Om een beetje houvast te krijgen, heb ik de hoofdstukken in 12 stappen opgezet als de twaalf stenen op de borsttas van de hogepriester. Die stenen werden verbonden met de twaalf stammen. Let vooral op de Bijbeltekst waarin de moeders de naam van hun zonen aankondigen. Namen hebben in het Hebreeuws vrijwel altijd een betekenis. Die betekenis zit verborgen in de aankondiging. Die naam heeft dus als betekenis, wat de moeder in de aankondiging vertelt.

Spreken we in de Bijbel over planten, dieren en stenen, dan zullen we vaak op onduidelijkheden stuiten. Niet alle natuurlijke zaken zijn eenduidig te verklaren. Zoals de naam van Mozes' vrouw Zippora, wat als musje omschreven wordt maar heel goed ieder ander klein vogeltje kan zijn. In dat soort gevallen ga ik altijd eerst zoeken naar Bijbelse verklaringen en bewijzen, en dan naar wat de rabbijnen zeggen. En natuurlijk besef ik dat er dan nog steeds discussie blijft, maar als ik me dan vergis, dan doe ik dat in goed gezelschap.

De indeling van de edelstenen van de priesterlijke borsttas leverde behoorlijk wat speurwerk op. Uiteindelijk zette ik zeven vertalingen onder elkaar, waarvan er één paste in de grootste gemene deler. Ik vergeleek de HSV, Naardense Bijbel, NBV, NBG51, de Lutherse Bijbel en de Afrikaanse van 1953, met de uiteindelijke winnaar, de Sja'ar / NBG - Hebreeuws / Nederlands, die rabbijns gecorrigeerd is. Deze laatste vergeleek ik met de Dashberg vertaling van het NIK, die de stenen in het Hebreeuws weergaf.

Bedenk overigens dat de benamingen vaak meer de kleur aangeven dan de chemische samenstelling. Dus kan je alle richtingen uit als de steen maar bruikbaar is om, als in een zegelring, een naam in te snijden.

Exodus 28:9-11 en 17-21 – Sja’ar / NBG

- 9 Neem twee onyxstenen en graveer daarin de namen van Jisraëls zonen:
 10 zes in de ene steen en zes in de andere, in de volgorde van hun geboorte.
 11 Dat graveren moet door een kundig vakman gebeuren,
 hij moet de namen in de stenen snijden zoals men zegelstenen snijdt.
 Vat beide stenen in gouden kassen. (*dit is voor de schouderstukken*)
- 17 Zet er (*op de borsttas*) vier rijen stenen op: de eerste rij wordt gevormd door
 een robijn, een topaas en een smaragd;
 18 de tweede rij door een granaat, een saffier en een aquamarijn;
 19 de derde door een barnsteen, een agaat en een amethist,
 20 en de vierde door een turkoois, een onyx en een jaspis, allemaal in gouden kassen gevat.
 21 Er moeten twaalf stenen zijn, zoals er twaalf namen zijn van Jisraëls zonen:
 in elke steen moet de naam van een van de twaalf stammen gegraveerd worden,
zoals men zegelstenen snijdt,

De opdracht werd exact op deze manier uitgevoerd volgens Exodus 39:6-14

Dit is meteen een lesje in exact lezen.

De twee onyxstenen in de schouderstukken dragen ieder 6 stamnamen, op volgorde van geboorte.
 En de namen moeten in de stenen gesneden kunnen worden zoals in een zegelring, hetgeen diamant uitsluit.
 Ga je de 2 x 6 stamnamen verdelen, dan is er maar één logische oplossing. De zonen van Lea bij elkaar.

Volgens Genesis 29-30 zien we de volgende zonen, waarbij er zes van Lea zijn die we op geboorte sorteren.
 De rest sorteren we op volgorde van geboorte (c, d, e), ongeacht wie de moeder is.

Lea: (a)	Bilha (van Rachel) (c)	Zilpa (van Lea)(d)	Lea: (b)	Rachel: (e)
1. Ruben	5. Dan	7. Gad	9. Issaschar	11. Jozef
2. Simeon	6. Naftali	8. Asher	10. Zebulon	12. Benjamin
3. Levi				
4. Juda	<i>Nadat we de zonen van Lea geplaatst hebben kunnen we de andere zonen plaatsen</i>			

	Schouderstuk 1	Borsttas		Schouderstuk 2	Borsttas
Lea:	1. Ruben	rij 1 (1)	Bilha (van Rachel):	5. Dan	rij 3 (7)
	2. Simeon	(2)		6. Naftali	(8)
	3. Levi	(3)	Zilpa (van Lea):	7. Gad	(9)
	4. Juda	rij 2 (4)		8. Asher	rij 4 (10)
	9. Issaschar	(5)	Rachel:	11. Jozef	(11)
	10. Zebulon	(6)		12. Benjamin	(12)

In onderstaand overzicht is de benaming van de steen uit de Sja’ar / NBG vertaling gebruikt.

De naam in Hebreeuwse tekens is een gegeven, de daar vóór staande transliteratie is van Dashberg NIK.
 Natuurlijk schrijven we Hebreeuws van rechts naar links, dus ook de namen komen van rechts naar links.

Levi – Smaragd (3) Bereketh – בְּרִיקֶת	Simeon – Topaas (2) Pitda – פִּטְדָּה	Ruben – Robijn (1) Odem – אֲדָם
Zebulon – Aquamarijn (6) Jahalom – יְהָלוֹם	Issaschar – Saffier (5) Sappier – סַפִּיר	Juda – Granaat (4) Nofech – נֹפֶךְ
Gad – Amethist (9) Achlamah – אַחְלָמָה	Naftali – Agaat (8) Shevo – שֵׁבוֹ	Dan – Barnsteen (7) Leshem – לֶשֶׁם
Benjamin – Jaspis (12) Jashefé – יַשְׁפֵּה	Jozef – Onyx (11) Shoham – שֹׁהָם	Asher – Turkoois (10) Tarshiesh – תַּרְשִׁישׁ

2 Inleiding

Welkom:

Gezegend degene die komt

הַבָּא בְּרוּךְ

bá-rûk^h_ hab-bá^x (ׁ als sluitletter ם)

Gezegend degene die komt (vrw)

הַבָּאָה בְּרוּכָה

bə-rû-k^há^h hab-bá^x-á^h (á^h = vrouwelijk)

Gezegend degenen die komen

הַבָּאִים בְּרוּכִים

bə-rû-k^hî^m hab-bá^x-î^m (î^m = meervoud)

In deze welkomstzin zien we al meteen een eigenaardigheid van het Hebreeuws. Namelijk dat woorden kunnen worden voorzien van betekenisvolle uitgangen

Met dit welkom hebben we al direct de toon gezet. Hebreeuws is niet zomaar een taal maar een compleet andere manier van denken. Of eigenlijk, is onze manier compleet anders, want God sprak Hebreeuws en schiep alles vanuit Hebreeuwse gedachten. Wij hebben afstand genomen van Zijn denkorde, Zijn ordening der dingen. We hebben alles omgedraaid en naar onze eigen hand gezet. De grootste zonde van Adam en Eva is niet alleen *hun* zonde, maar ook *onze* zonde. Adam en Eva dachten dat ze als God konden worden. Satan fluisterde ze dat in. Ze dachten dat ze goed van kwaad konden onderscheiden. Geef nooit Adam en Eva de schuld van de zondeval want wij lopen in dezelfde val.

Deze taalgids moet jullie niet alleen de grondbeginselen van het Hebreeuws bijbrengen, maar zal ook een methode blijken te zijn om onze denkorde weer in Gods richting te draaien, te (be)keren. Op die manier gaan we de Bijbel niet alleen beter leren begrijpen vanuit de grondtaal, maar gaan we de Bijbel ook filosofisch beter begrijpen. Gaan we beter begrijpen wat God in de Hebreeuwse letters en woorden heeft gelegd. Dat is vele malen meer dan wat we uit onze Nederlandse Bijbel halen. En heel belangrijk, niet dogmatisch want Gods Woord heeft een open structuur. Daarom komen we samen om te studeren en om te leren.

Daar is in het Hebreeuws een mooie zin voor.

Psalm 133:1 hin-né^h mah-tôb^h û-mah-ná-^yî^m s^he-b^het^h ^ahî^m gam já-^had.

Zie toch hoe goed en hoe prettig de broeders (en zusters) hier tezamen zijn (om te leren en om te vieren).

We zullen vaker op deze zin en andere zinnen terugkomen, zinnen leren, helpt bij het leren van een taal. In dit geval het Hebreeuws dat uit 22 letters bestaat, uit 8 klinkertekens en uit 5 sluitletters.

Dus eigenlijk meer dan onze 26 Nederlandse lettertekens, die uiteindelijk van het Hebreeuws zijn afgeleid.

Hebreeuws leren volgens 'de twaalf edele stenen' is een overzienbare cursus van 12 lessen van ± 2 uur.

Hij kan gevolgd worden middels een van de klassikaal gegeven cursussen, met dit boek ernaast als studieboek. Maar het is ook mogelijk dit boek te gebruiken voor zelfstudie. In dat geval mis je wel het contact met medeleerlingen en je leraar. Juist door deze contacten gaat de kennis zo mooi leven.

De bedoeling van deze cursus is om Bijbels te leren denken door kennis van die prachtige Hebreeuwse taal, die volgens de Joodse traditie een wonderbare schepping is van God zelf. Je wordt in korte tijd opgeleid om zelfstandig de Bijbel te kunnen onderzoeken in de Brontaal. Wat wij denken dat er in onze eigen, vertaalde en dus verschaalde Bijbel staat, is niet de Waarheid in de volle omvang zoals God het bedoelde. Na het doorlopen van deze cursus ben je onafhankelijk van geleerde voorgangers en kan je zelf ervaren wat er in de oorspronkelijke Bijbel staat. Dan blijkt dat de woorden die in de Bijbel staan, gaan gloeien als diamanten. Terug dus naar de Bron. In dit geval de Bron van het Oude testament.

Mijn studiehuis heet Wajjiqrá hetgeen de Hebreeuwse benaming is voor Leviticus. Het betekent, 'En Hij Riep'. Ik koos voor deze naam omdat ik me geroepen voel om te vertellen wat ik weet. God vraagt dat ook van ons.

In deze cursus zul je de olijfboom terug kunnen vinden. Dit omdat ik een logische structuur wilde maken binnen de leerstof; de stam en de takken. Waarna ik de olijfboom heb opgefleurd met dingen die mij uit het hart gegrepen zijn. De blaadjes en de vruchten, want het viel me zwaar om structuur met gevoel te combineren. Op het moment dat we ons gevoel omschrijven, gaat er veel verloren. Wat we voelen, is een Goddelijke geheimenis. Bezint u in de nacht en zwijg (Psalm 4:5).

Ik wens je heel veel succes met, en bovenal Gods zegen bij, je studie.

3 Les 1 – Waarom Hebreeuws leren, kenmerken en woordopbouw

אֶלֶף שְׁעוּר שׁי-י-וּר אָ-לֶפֶת

De eerste steen – *o-dem – אֶדְוּם

robijn – 1^e rij rechts – Ruben

Genesis 29:32 Lea werd zwanger en baarde een zoon. Zij gaf hem de naam Ruben. Want, zei zij, de HEERE heeft mijn verdrukking gezien. Voorzeker, nu zal mijn man mij liefhebben.

Vier van de zeven vertalingen geven hier robijn, wat past bij het woord *o-dem, wat rood (als Edom) betekent. NBG geeft hematiet, de Lutherse Bijbel Sardis en de Afrikaanse bijbel Karneool. Deze steen zat in de eerste rij aan de rechterkant van de borsttas van de hogepriester.

Het ontstaan van de Hebreeuwse taal

Hebreeuws is volgens de Joodse traditie een schepping van God. Daar valt natuurlijk veel over te discussiëren, maar ik ben inmiddels overtuigd van Zijn inspiratie.

De voorloper van het Fenicisch is het schrift dat bij de Sinaï volkeren is gevonden. De vraag is nog steeds waar dat allereerste alfabet of alephbeth vandaan komt. De Egyptenaren hadden een schrift dat werd afgeleid van de hiërogliften. Dat woord betekent, heilig schrift. De hiërogliften werden vereenvoudigd tot het hiëratisch schrift (voor de priesters) en later tot het demotisch schrift voor het volk. Maar nog steeds werden die tekens niet als alfabet gebruikt. Dat gebeurde pas onder de Sinaï volkeren en onder de Feniciërs, een handelsvolk in de streek die nu Libanon heet. Deze ontstaansgeschiedenis mag je in mijn visie best tot een schepping van God rekenen. Want wie waren die Sinaï volkeren? Wat heeft Mozes in Egypte geleerd? Hoe komen die oude religieuze centra in de Sinaï? Woonden er al Leviëten in die streek? Was het wellicht een vorm van geheimschrift voor Hebreeuwse uit Egypte gevluchte slaven? Allemaal vragen die we misschien nooit beantwoord zullen zien. Discussies zat over dit onderwerp en de vraag is of de geleerden eruit komen.

Taal kan zijn, de gesproken taal, maar ook de geschreven taal. Je kunt Nederlandse woorden schrijven in Hebreeuwse lettertekens. Je kunt ook Hebreeuwse woorden schrijven in de door ons in Europa bekende Latijnse lettertekens. Het Hebreeuws zou volgens de Joodse overlevering de gesproken oertaal zijn die door Adam en Noach gesproken werd. En die uiteenviel tijdens de torenbouw van Babel. De zuivere Hebreeuwse spreektaal zou toen bij Abraham gebleven zijn, dus ook bij de nazaten van Lot, Ezaü en Ismaël. Een taal zo oud als de mensheid, helemaal terug tot Adam en Eva.

Mozes is in Egypte als prins opgeleid. Dat betekent dat hij wetenschap en religie gestudeerd heeft bij de Egyptische priesters. En dat hij opgeleid is tot officier in het leger, zoals gebruikelijk was bij de zonen van Egypte. Mozes had dan ook kennis van het Egyptische schrift, dat zelfs in het uiterst gestileerde demotisch, alleen als beeldtaal werd gebruikt en niet als alfabet om woorden mee te vormen.

De schrifttaal die Mozes gebruikte was een afgeleide van het proto-sinaïtisch, namelijk een schrifttaal die wel Fenicisch, Kanaänitisch of vroeg Hebreeuws wordt genoemd en heeft kenmerken van die vroegere Egyptische beeldtaal. Maar, heel belangrijk, deze schrifttaal werd als alfabet gebruikt en was dus uitermate geschikt voor de toen toenemende handel, en werd zo omarmd door de Feniciërs als handelstaal.

Schrijftaal kan op de volgende manieren zijn opgebouwd:

Tekening als woord	goed voor het optekenen van veldslagen – dus niet echt een goddelijke taal
Teken als woord	bijvoorbeeld zoals de m(em), die water betekent, als een tekening van golfjes
Teken als lettergreep	stukjes klank in één teken, maar nog steeds onhandig
Teken als letter	letters verbonden met klanken – Hebreeuws, Gods taal – het eerste alephbeth

Vanuit deze vroeg Hebreeuwse / Kanaänitische taal ontstonden: het Aramees (Syrische landen) en het Nabatees (Negev gebied en zuidelijker) dat na Christus het Arabisch schrift voortbracht. Allemaal verwante Semitische talen met heel veel raakvlakken. De Babyloniërs ontwikkelden voor hun Chaldeeze spreektaal het spijkerschrift. De Feniciërs gebruikten het vroeg Kanaänitisch voor hun spreektaal maar ontwikkelden daarnaast ook een taal op hun spreektaal gebaseerd, maar geschreven in het Babylonische spijkerschrift, zo ontstond het Ugaritisch, want zo konden ze goed met de Babyloniërs handel drijven. Vanuit het Fenicisch ontstond het Grieks, dat eerst nog van rechts naar links werd geschreven, maar al vroeg werd omgekeerd en uitgebreid. Ook de volgorde wijzigde hier en daar. Vanuit het Griekse schrift ontstond enerzijds het Cyrillisch schrift, waaruit het Russisch schrift voortkomt, en anderzijds het Romeinse schrift en daarmee het Latijn.

Tijdens de Babylonische ballingschap heeft Ezra met zijn schrijvers de Bijbelboeken weer bijeengegaard en opnieuw geredigeerd. Dat deed hij in het Hebreeuws maar hij gebruikte de meer gestileerde Aramese tekens. Daarvóór, zoals in de tijd van David, werd de oude tekenset gebruikt. Maar ook later bij de Essenen werd die oude tekenset weer gebruikt omdat die als Heilig werd gezien.

Hieronder vinden jullie een overzicht van deze geschiedenis.

Romeins	Grieks	Vroeg Hebreeuws / Fenicisch	Proto / vroeg Semitisch	Ugaritisch = Fenicisch spijkerschrift	Midden Sinaïtisch		Arabisch na Chr. uit Nabatees	Hebreeuws kwadraatschrift (Aramese tekens)
					Aramees	Nabatees		
600 BC	800 BC	1.200 v.d.j.	2.000 v.d.j.	1900 BC	1.200 BC	1.200 BC	100 AC	800 v.d.j.
A	Α	𐤀	𐤀	𐤀	𐤀	𐤀	ا	א
	Alfa	Soms 𐤀 𐤁	Alpu = Os		aleph	aleph	Alif	aleph
Juridische taal. Afgeleid van vroeg Hebreeuws / proto Sinaïtisch / Fenicisch.	Tot de Babylonische ballingschap.	Oorsprong, taal van Adam, Noach en Abraham.	Fenicische handeltaal, niet Babylonisch spijkerschrift.					Ontstaan in Babylonië tijdens de ballingschap.
Gesloten taal	Open taal							
Links naar rechts. Geen betekenis. Geen woordverbanden.	Van rechts naar links geschreven. De letters hebben een betekenis. Woordstammen met voor- en achtervoegsels eraan vast. Woordverbanden die extra verdieping geven.							
Japhet volkeren	Semitische volkeren							
Omgekeerde bezitgerichte taal.	Taal oorsprong Goddelijk – gesproken taal werd later op schrift gesteld. Kwadraatschrift beïnvloed door het Aramees, uit vroeg Hebreeuws / Fenicisch afgeleid.							

Feit is dat de Grieken stukje bij beetje alles omdraaiden. Hebreeuws is in de Joodse traditie de oertaal. Het is de taal die van bovenaf naar ons toe komt. Wij zijn de ontvangers van het Woord. De Griekse wereld (wij dus) tracht steeds weer de Joodse denkwijze om te draaien. Eerst de taal, dan het denken, volledige assimilatie of uitroeiing. Maar we gaan ontdekken dat dit niet Gods plan is.

We gaan ook ontdekken dat het Bijbels Hebreeuws zo prachtig in elkaar zit dat het niet anders kan dan dat het door God is geïnspireerd. Maar ook de Joodse canon is niet ineens ontstaan. En toch is het een literaire eenheid met mooie dwarsverbanden. We zouden ook het Nieuwe Testament eens zo moeten beschouwen, maar dan in het licht van het Grieks van die dagen. Inmiddels ben ik op bescheiden schaal begonnen om me in die oud Griekse taal, het Koine Grieks te verdiepen. 'Uw jaren zullen 120 zijn'. Als dat mij gegeven is, kan ik misschien nog eens een uitgebreide studie maken van het Nieuwe Testament in de brontaal.

3.1 Waarom zouden we Hebreeuws willen leren

Niet meer afhankelijk zijn van Bijbel uitleggers.

We werden voor het eerst mondig door Luther, die de Bijbel in de eigen volkstaal wilde. Luther (1483 / 1546) vertaalde het Nieuwe Testament in 1521 en het Oude Testament in 1534. Hierdoor kon het gewone volk de Bijbel zelf lezen en waren ze niet meer afhankelijk van de boodschap die hen vanaf de kansel werd toegesproken. Een boodschap die oncontroleerbaar was omdat de pastors zich van de 'geheimtaal' Latijn bedienden. En nu gaan we de Bijbel in de Brontaal leren kennen voor wat betreft het Oude Testament. Nu kunnen we terug naar de zuivere bron.

We gaan ook ervaren dat God ons veel meer zegt in het Hebreeuws dan in onze eigen taal. We gaan zo rechtstreeks de stem van God horen en merken dat dit een literair kunstwerk is van zo'n hoog niveau dat de mens dit nooit gemaakt kan hebben. Vertalen is altijd een compromis en een compromis doet afbreuk aan dit kunstwerk.

We gaan zo ook ervaren dat de ogenschijnlijke lappendeken van de Bijbel, één Heilige Eenheid is. Ja, door Hebreeuws te leren gaan we ook de verbanden tussen het Oude Testament en het Nieuwe Testament beter begrijpen. Gaan we beter inzien dat die gehele Bijbel, één groot literair kunstwerk is.

Hebreeuws is meer dan een taal

Hebreeuws is Gods taal, Jezus / Jehoshua, sprak Hebreeuws.

De bijzonderheid van deze taal vinden we in de volgende punten:

- Het is een open / doorlaatbare taal (met ruimtes waarin de openbaring van het Woord door klinkt)
- Geen klinkers (er zijn verschillende klinkertekens invulbaar waardoor verschillende woorden ontstaan)
- Elk woord heeft meerdere betekenissen (in de context – als een holle diamant)
Voorbeeld: het Nederlandse woord SToeL = (S)ZeTeL (twee verwante woorden met S/Z – T– L)
De letters kun je zien als holle vierkanten met:
  - Ruimtes met daar onder een vloer (grondbetekenis);
  - Een plafond met een hogere betekenis;
  - Links en rechts zijwanden met neven betekenissen of aspecten.
- Verbanden en relaties van woorden op verschillende plaatsen in de Bijbel
- Eigenlijk onvertaalbaar (zoals ook de Koran claimt voor het Arabisch, ook een Semitische taal)

Jezus sprak Hebreeuws. Natuurlijk kende hij ook Grieks en Aramees, maar Hebreeuws was de taal van Zijn Vader. In de Naardense Bijbel en de NBG51 lezen we in Johannes 20:16 dat Maria in het Hebreeuws vroeg, 'waar hebben ze de Rabbi gelaten?'. Als Maria Magdalena in het Hebreeuws klaagde, was dit de voertaal in de groep rondom Jezus.

Paulus sprak Hebreeuws met de Joden buiten Israël. De in die landen wonende bewoners beklagden zich erover dat de Joden weigerden Grieks te spreken en alleen Hebreeuws wilden spreken. In Handelingen 26:14 lezen we, 'Paulus hoorde een Stem in het Hebreeuws'.

Ondanks de gangbare taal Grieks, en de voertaal Aramees, spraken velen dus gewoon de Hebreeuwse taal. Juist omdat het zo'n mooie taal is waar veel openheid in doorklinkt. Het is niet als het Grieks aan alle kanten dichtgetimmerd. Het Grieks en later het Latijn, zijn juridisch dichtgetimmerde talen die dogmatisch denken bevorderen. Hebreeuws vraagt om een open geest met benadering vanuit verschillende kanten.

In het Hebreeuws heeft één woord, vele betekenissen.

In het Grieks, hebben vele betekenissen, een eigen woord.

Grieks is dus afgekaderd, waar Hebreeuws ruimte geeft.

Er zijn twee belangrijke bewegingen gaande

- De beweging van de Heilige Geest (Pinkster gedachte).
- De beweging van het Woord (het rechtstreekse Woord van God – de oertaal lezen).
Het mondig worden van het volk, zelfstandig kunnen studeren.

Die twee bewegingen vertalen zich in het verbinden van kerken, door Gods taal te leren begrijpen. Hierdoor kunnen de verschillen tussen de kerkgenootschappen wegvallen of in ieder geval afzwakken. Wat wij lezen in onze vertaalde Bijbel is vaak niet de hele Waarheid, niet in de volle omvang zoals God het bedoelde. Waarom zouden we dan strijden om verschillen door vertaling? Laten we er samen over praten en naar elkaar luisteren.
 $1 + 1 = 3$ (Gods volk + de Christenen = Verlossing).
Dit is een belangrijk nevendoeel van deze cursus.

Als de Christenen en Joden elkaar naderen, en daarna de kloof met de Moslims slechten, dan zijn de wereldproblemen snel voorbij.

Soorten onderzoek

Er zijn twee belangrijke soorten Woordonderzoek:

- Intern = woordverbanden onderzoeken van verschillende, maar verwante woorden
- Extern = dezelfde woorden op verschillende plaatsen in de Bijbel met elkaar vergelijken

Intern woordonderzoek is het vergelijken van woordstammen (meestal van drie letters) met andere woordstammen, en die twee letters gelijk hebben of die andere klinkers gebruiken. Die woorden hebben dan veelal verband met elkaar.

Extern woordonderzoek is kijken naar hetzelfde woord in de Bijbel, op verschillende plaatsen. Dat andere woord staat dan in een andere belichting zodat we neven betekenissen kunnen ontdekken. Zo ontstaan nieuwe inzichten.

Kenmerken van het Hebreeuws

- Het alephbeth bestaat uit 22 lettertekens, allemaal medeklinkers (consonanten)
- Die tekens hebben een naam – een betekenis – een dieper aspect – en een getal
- Met die letternamen kun je een verhaal vertellen
- Er zijn geen klinkers maar wel 8 klinkertekens plus 1 extra en 3 samengestelde klanken (vocalen)
- Bovendien zijn er zangtekens voor klank en ritme
- Je schrijft de lettertekens van rechts naar links en ze hangen aan de bovenlijn
- Sommige (in totaal 5) medeklinkertekens, worden (ook) als klank gebruikt, als leesmoeder
- Van die vijf klank aannemende tekens, hebben er twee vrijwel helemaal geen klank van zichzelf
- Er zijn 6 tekens met een harde en zachte klank
- 11 Van de 22 lettertekens hebben tevens een dienstdoende functie als vervoeging
- 5 Van de 22 tekens zien er aan het eind van een woord anders uit (sluitletters)

Laten we eens naar het letter overzicht kijken en zien wat we daar vinden.

3.2 Letter overzichten uitgelegd

Kolom 1

In de eerste kolom vinden we de lettertekens van het vierkantschrift, het kwadraatschrift dat we in deze cursus gebruiken. Maar zoals we in onze Latijnse letter-set verschillende letterfonts hebben als Arial, Times New Roman, Verdana en Calibri, zo komen ook de Hebreeuwse letters in verschillende uitvoeringen voor. Dat is weleens lastig en met name de teth zul je soms moeilijk herkennen. De letter-set die wij gebruiken komt overeen met het Hebreeuws uit het Times New roman font en is wat sierlijker dan het Arial van dit boek.

In sommige letters zien we een punt staan. Dat noemen we een *dágésh* en die heeft twee functies.

1. Hij maakt een letter hard (zoals in beth en veth, wat we schrijven als b en b^h, klinkend als b en v. We zien dat duidelijker bij de pé, die ook hard en zacht kan zijn, p of p^h (f), zoals in Philips. Zes van de 22 letters kunnen hard of zacht klinken, de zogenaamde BeGaDKePhaTh letters. Waarvan we er in onze oren overigens maar drie echt hard kunnen horen (de BeKaPh letters).
2. Hij kan ook betekenen dat een letter verdubbelt of intensiveert, zoals in bibberen.

In een van de grammatica lessen gaan we het verschil leren zien.

Bij sommige letters, zoals de kaph, zien we niet alleen een harde en zachte versie (k en k^h, klinkt als k en ch), maar ook een sluitversie. Een extra teken om aan te geven dat de letter aan het eind van een woord staat. In oorspronkelijke teksten werden geen spaties tussen de woorden gezet en was je maar wat blij als je zo'n sluitletter aantrof. Vijf van de 22 letters hebben een sluitletter. Die letters heb ik omkaderd.

Eén letter, de shin, heeft zowel een puntje rechts (en heet dan shin), als een puntje links (en heet dan sin) boven de letter. De naam geeft de klank al weer. De sh en de s, welke laatste overigens minder scherp is dan de samekh die we in transliteratie weergeven met een puntje eronder (š). De letters aleph en ajin zijn vrijwel klankloos. De aleph klinkt als het streepje in het woord be-amen. De ajin klinkt ongeveer als ⁿgai, diep uit de keel. Maar alleen geofende Hebreeuwse sprekers kunnen zo'n klank goed voortbrengen.

Onder drie letters zien we een onderlijning. Dat zijn de zogenaamde moederletters. Dat is alleen in filosofische zin van toepassing. Voor deze cursus is dat verder van geen grammaticaal belang.

Kolom 2 en 3

In de tweede en derde kolom zien we achtereenvolgens het volgnummer van de letter, en de waarde. Iedere letter heeft een waarde waar je mee kan rekenen. De letters zijn dus tevens cijfers (net als Romeinse cijfers), en ze lopen van 1 tot en met 9, daarna van 10 in sprongen van 10 naar 90, en vervolgens vier sprongen van 100 met als laatste getal de tav die staat voor 400. De aleph kan behalve de waarde 1, ook nog de waarde 1.000 (of veel) vertegenwoordigen.

Kolom 4 en 5

De vierde kolom geeft de transliteratie aan. Translitereren is het weergeven van de Hebreeuwse tekens, in ons eigen Latijnse schrift. Er zijn diverse manieren van translitereren, en eigenlijk is een transliteratie gewoon een afspraak. Mijn 'afspraak' ligt een beetje tussen de wetenschappelijke en de populaire in. Maar in ieder geval zodanig, dat je altijd uit de transliteratie terug kunt lezen welk Hebreeuws teken het is geweest, met welke klank. Soms kun je bij mooie poëtische teksten ook kiezen voor een fonetische weergave. Dan kom je moeilijk terug naar het Hebreeuws, maar krijg je gevoel voor rijm, alliteratie en ritme.

De vijfde kolom geeft de klank aan. Vaak zien we dat een letter met een dubbelklank, aan het begin van een woord hard is, en aan het eind zacht. We zien dat heel goed in de naam van de letter wav װ. In een naam als die van David, dáwid, ןוּדָוּ, horen wij het verschil niet. Zo hoor je ook de harde gimel niet, en de harde tav (t) ten opzichte van de Engelstalige (th), is voor ons ook erg lastig te horen en uit te spreken.

Kolom 6 en 7

Kolom zes geeft de naam van de letter aan. Wij noemen onze letter B gewoon B. Maar een B in het Hebreeuws heeft een naam, namelijk beth, en dat betekent iets (kolom 7). Alles in Gods taal betekent iets. Naast een naam heeft een Hebreeuwse letter dan ook een betekenis. De Hebreeuwse B heeft de naam beth, wat huis betekent. En naast die betekenis heeft de beth ook nog de diepere betekenis, geboortehuis, oorsprong of afkomst. We moeten goed op die betekenissen en die diepere achtergrond letten, want een woord bestaat op die manier uit meer dan alleen letters. Een woord, wordt zo tot een woordverhaal.

Klinker klanken overzicht uitgelegd

De klinker klanken in het overzicht zijn in drie delen opgesplitst.

1. De 8 basisklanken, plus de afgeleide vorm zoals de qámets ḥatûph en de tweede vorm van de shəwá
  2. De 3 samengestelde vormen (basisvormen met de shəwá samen)
  3. De leesmoeders, ם ן ן, klankhulpen in de vorm van een speciale functie voor een medeklinker
-
1. De 8 basisklanken zijn á, a, é, e, ə, i, u, o, waarbij de ə (uh-klank) als laatste genoteerd is. Die uh klank wordt namelijk ook gebruikt in combinatie met de 'á', de 'a' en de 'e'. Bovendien is er een ֿ klank toegevoegd. In de grammatica gaan we daar nader op in.
  2. De shəwá (uh-klank) kan worden gecombineerd met de á, a en e en maakt deze klanken zo korter.
  3. Het derde deel van de lijst behoeft nadere toelichting:
    - Als de hé aan het eind van een woord staat, is dat meestal om een voorgaande klank te dragen. In dat geval is de hé klankloos en is het een leesmoeder, een leeshulp. We translitereren dan als h.
    - Staat er een punt (dágésh) in dan klinkt de hé als een zeer zacht uitgesproken 'g' klank. Die klank kan in de hé ook aan het eind van een lettergreep optreden en heeft dan geen punt.
    - De wav kan als o-klank gebruikt worden als ם, we translitereren dan als ô.
    - Ook kan hij als u-klank gebruikt worden als ן, we translitereren dan als û.
    - De jod kan voorafgegaan worden door een teken met een i-klank, die translitereren we als î.
    - Aan het eind van een woord komen we de i, á, a, é, e tegen, die we translitereren als î, äj, âj, ěj, êj. De reden van dit laatste is dat we zo de status constructus beter herkennen (de uitleg volgt later).

Dienstdoende letter overzicht (letters met een speciale functie)

Van de 22 lettertekens hebben er precies 11, de helft dus, ook een dienstdoende functie.

De functie die in de lijst wordt aangegeven, komt voor of achter het basiswoord, de stam te staan.

Een Hebreeuws woord bestaat meestal uit drie stamletters, voorafgegaan (aan de rechterkant) door een voorvoegsel, en gevolgd (aan de linkerkant) door een achtervoegsels. Dat noemen we prefixen en suffixen. We komen hier nog uitgebreid op terug, voor nu is het genoeg om te weten dat ik die stam met blokjes aangeef. Soms staan er twee – – voor of achter, en dan heeft dat teken nooit een voor- of achtervoegsel.

Heel vaak zijn die voor- of achtervoegsels persoonlijke voornaamwoorden.

Je herkent dan het geslacht, de tijd en het getal (meervoud of enkelvoud), Hebreeuws kent geen onzijdig.

Ook zien we allerlei functies als:

- persoonlijke voornaamwoorden zoals boven beschreven, maar ook bezittelijk zoals; uw en mijn.
- meervoud aanduiding, voor zowel mannelijk als vrouwelijk
- bepaalde lidwoorden; de en het, (Hebreeuws kent geen onbepaald lidwoord, dus geen 'een')
- voorzetsels zoals in; aan, tot, etc.
- aanwijzend voornaamwoord zoals; die dat, waarvoor geldt dat
- richting bepalende woorden zoals; van, vanuit, naar, om te ...
- overige zoals; vrouwelijk begrip, richtinggevend, als aansporing
- stamvormen zoals; lijdende vorm, veroorzakende vorm (doe- of laat woord), wederkerigheid

Vooraf die stamvormen zijn lastig en daar kom ik tot vervelens toe op terug in een lange uitleg.

Maar voorlopig zijn op deze manier de drie overzichten aan het begin van dit boek voldoende uitgelegd.

Samengestelde woorden

Je krijgt lastig samengestelde woorden, zoals, 'ik zal het aan jou geven' hetgeen wordt: ik het zal geven jou. Zal geven is de stamformatie. De stam uitgebreid met een tijdsbepaling. 'Ik' en 'het' zijn voorvoegsels en 'jou' een achtervoegsel. We zien dat dan als ikhetzalgevenjou. Willen we het woord opzoeken in het woordenboek dan moeten we zoeken naar het woord 'geven'. We kunnen het woord niet vinden onder 'ik'.

Dat wordt dus snoeien, en helaas, soms zijn er door vervoeging, stamletters weggevallen, dat wordt speuren.

Verdubbeling van letters

Je staat er niet bij stil, maar als je letters uitspreekt, komen ze van verschillende plaatsen. En die plaatsen zijn belangrijk voor de grammatica. Je moet een woord namelijk uit je mond kunnen krijgen. Zo zeggen we ká-pen met een open lettergreep, en kap-pen voor een gesloten lettergreep. De letter p verdubbelt, maar dat gaat niet op voor het tweetal lie-gen en liggen. Voor lie-gen is het duidelijk, maar een woord als lig-gen, spreek je uit als li-gen. In het Hebreeuws zie je dat meteen aan het wel of niet verdubbelen van een letter. Zo kun je keelklanken niet verdubbelen, en ook de resh 'r', wil meestal niet verdubbelen. De 'r' rrrrolt lekker in het Spaans, maar Haagse Harry met een 'rr', wordt al snel Haagse Haggie. In het Hebreeuws vonden ze dat ze zo'n keelletter dan maar niet moesten verdubbelen.

Woorden worden gevormd met je lippen, tanden, tong, gehemelte en vanuit je keel. Goed om dus even te kijken waar de Hebreeuwse letters vandaan komen (de resh komt op 2 plaatsen voor).

lip-letters	beth	ב	pé	פ	wav	ו	mem	מ		
tong-letters	teth	ט	tav	ת	daleth	ד	lamed	ל	nun	נ
gehemelte-letters	qoph	ק	kaph	כ	gimel	ג	jod	י		
tand-letters	tsadé	צ	samekh	ס	shin	ש	zajin	ז	resh	ר
keel-letters	cheth	ח	hé	ה	ajin	ע	aleph	א		

Gelukkig hebben we de Masoreten

Hebreeuwse tekens zijn dus allemaal medeklinkers. Maar medeklinkers klinken niet zonder klinker. In de overlevering, má-sô-ráh, zijn de klanken van vader op zoon overgegaan, maar toen het volk steeds meer Aramees ging spreken en daarna steeds meer Grieks, raakte de overlevering onder het stof.

De Masoreten, overleveraars van de schrift, uit Tiberias maakten zich zorgen om hun Heilige taal. Zij hebben vanaf ongeveer het jaar 100 van de gewone jaartelling, de speciale taak op zich genomen, om de taal met klanken door middel van klanktekens veilig te stellen.

Die Joodse Bijbelgeleerden hebben, voortbouwend op de grondslagen van hun voorgangers, tussen 500 en 900 na Chr. het omvangrijke werk van vocalisatie en punctuatie ontwikkeld en voltooid. (Vocalisatie: vocaaltekens aanbrengen; punctuatie: leestekens aanbrengen.)

Vergisletters

Netjes schrijven is voor het Hebreeuws van groot belang. Veel letters lijken op elkaar en de masoretische tekens en zangtekens zijn zeer klein. Hebreeuws schrijven en lezen vraagt concentratie en nauwkeurigheid, met een vlotte krabbel red je het niet. Een aantal letters die snel voor vergissingen kunnen zorgen, heb ik hieronder bij elkaar gezet.

Neem de tijd om netjes te schrijven want je vergist je snel	gimel / nun	ג נ
wav / zajin / sluit nun	daleth / resh	ד ר
beth / kaph	ajin / tsadé	ע צ
hé / cheth / tav	sluitkaph / sluit pé / sluit nun	ך ך ן

Leesmoeders zijn leeshulpen.

In Israël worden in kranten en reclames etc. geen klinkertekens gebruikt. Ook in de oorspronkelijke Joodse Bijbel komen ze niet voor. Maar hoe weten de Israëli dan hoe een woord klinkt? Het antwoord is, 'dat weten ze gewoon'. Onze hersenen zijn daarop ingericht, zo zijn we gewoon geschapen. Maar dan wel in je moedertaal of een taal waarin je heel erg geoefend bent.

Stel je in onze taal de volgende advertentie voor: MN ZKT VRW KND GN BZWR
Het zal je niet moeilijk vallen om hier de klinkers in te voegen. En zo doen de Israëli dat ook.
Toch zijn er zinnen die het hen en ons wat moeilijker maken. LS N KP ZNDR KP : als een kip zonder kop

Ook de Joden in de oudheid worstelden met sommige woorden. In de loop van de tijd gingen ze dan ook zoeken naar hulpmiddelen. En de hulpmiddelen die we op onze scholen zien voor de leesles, zijn leesmoeders. Dus werden er medeklinkers of wel consonanten als zogenaamde leesmoeder gebruikt. Zo werden bepaalde consonanten tot vocalen, tot klinkers.

In het Engels zien we dat ook gebeuren.
Het woord YOU, begint met een Y, maar klinkt als een J.
En in BABY klinkt de Y ineens als een IE.
De Y (jod) is dus in het Engels tot leesmoeder gebombardeerd.

In 't Nederlands kennen we dat ook.
Freule Wttewaall spreek je uit als Uuttewaal,
met een double V of wel een double You.
In het Latijn staat de V ook voor U (zie de munt van Keizer Avgvstvs).

Zo worden de wav en de jod ook als leesmoeder gebruikt
Spreek eens langzaam uit; 'wwwaavv', dan komt vanzelf de oo of de oe klank naar voren.
Spreek eens langzaam uit; 'jjjod', dan komt vanzelf de ie of ee klank naar voren.
Taal is Gods schepping omdat de mens Gods schepping is.
De mens is zo geschapen, gevormd, dat het bovenstaande van nature gebeurt.

De wav staat als leesmoeder voor oo en oe, ו and ו and translitereren we in dit boek als ô en û.

De jod staat als leesmoeder voor ie en é, י and י and translitereren we als î en éj of ëj.

De hé kan staan voor aa, ee, è of oo als klankdrager, en is alleen leesmoeder aan het eind van een woord.
Staat hij er als niet leesmoeder, dan staat er een punt in en wordt hij uitgesproken als zachte Limburgse 'g'.
De aleph kan alle klanken aannemen maar dat is dan ook een letter vrijwel zonder eigen klank.

Een lettergreep moet altijd (op één enkele uitzondering na) met een medeklinker beginnen.

Twee voorbeelden: min - מִן = uit - ben - בֵּן = zoon

Een leesmoeder is een aleph, hé, wav of jod;
waaraan een verwante (lange of korte) klinker voorafgaat EN
waar geen klinker meer op volgt binnen het woord of de lettergreep.

Als voorbeeld, bîn - בֵּין , waarnemen, hier is de jod dus leesmoeder want hij ligt tussen twee medeklinkers in.

In Lé-áh - אֶהָ , is de hé leesmoeder en de aleph niet, want die is het begin van een nieuwe lettergreep

en er volgt een klinker (á) op

Een klinker kan niet in de lucht hangen, er moet een medeklinker aan vooraf gaan

Dus; mî - מִי = wie de jod is leesmoeder

á-šá - אֶשָּׂא = (koning van Juda) de 1e aleph is een consonant (medeklinker)

de 2^e aleph volgt op een vocaal (klinker), is dus leesmoeder

Wat je dus moet weten is;

- de combinatie is medeklinker – klinker
- een klinker hangt niet in de lucht
- je moet de verwante klinkers kennen (de lange klanken van de leesmoeders)

3.3 De structuur en woordopbouw van het Hebreeuws

Ieder Hebreeuws woord heeft een stam. Niet alleen het werkwoord, maar ook het naamwoord. Veel naamwoorden zijn dan ook rechtstreeks afgeleid van een werkwoord. Maar een stam kan ook een vorm hebben, we noemen dat een stamformatie of een stampatroon. Bij een werkwoord spreken we van stamformatie en bij een naamwoord van een stampatroon. Een werkwoord wordt vervoegd en een naamwoord verbogen. Later gaan we daar in een grammatica les nader op in.

Laten we de stamformaties eens vanuit onze eigen taal bekijken, met een niet zo gezellig woord, omdat het in het Hebreeuws een heel sterk werkwoord is dat niet kan veranderen of ons op het verkeerde been kan zetten.

<u>Voorbeeld</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Activiteit</u>
doden	we doen de handeling zelf	- de handeling is actief
gedood worden	de handeling wordt ondergaan	- de handeling is passief
laten doden	we veroorzaken dat een ander iets doet	- de handeling is veroorzakend
zichzelf doden	we verrichten de handeling op onszelf	- de handeling is wederkerend
elkaar doden	personen verrichten de handeling op elkaar	- de handeling is wederkerig

Deze stamformaties kunnen ook in versterkte vorm voor komen (versterkt doden is dan vermoorden).

Soms kan het betreffende werkwoord + hulpwerkwoordje, worden vervangen door een volkomen ander werkwoord, bijvoorbeeld, 'laten zien' vervangen door 'tonen', 'doen schrijven' door 'dicteren'.

Het Hebreeuws heeft hiervoor stamformaties. Een (werk)woord bestaat meestal uit 3 radicalen, lettertekens, die samen de stam vormen. De stam wordt ook wel de wortel of radix genoemd en bestaat dus uit 3 radices. Die stammen of wortels, worden met voorvoegsels, achtervoegsels en klankverbuigingen omgevormd tot stam formaties.

In het Hebreeuws en andere Semitische talen is dit een hecht uitgewerkt systeem van rond de 5.000 jaar oud. De stamformatie uit zich in klankverschuiving EN voor en achtervoegsels.

3.4 Samenvatting (we zetten het geleerde uit les 1 op een rijtje)

Het ontstaan van de Hebreeuwse taal

Hebreeuws is de oertaal van onze taal stamboom. In dat kader past het dat volgens de Joodse overlevering, Hebreeuws de taal van God is. We zagen hoe vanuit het oer Hebreeuws naar de ene kant toe het Fenicisch, het Aramees en het Nabatees ontstond en vanuit het Nabatees het Arabisch. Naar de andere kant toe zagen we vanuit het Fenicisch, het Grieks, Cyrillisch en van daaruit het Russisch ontstaan. En vanuit het Grieks ook het Latijn, waaruit onze Romaanse talen ontstonden. Naar de ene kant van rechts naar links geschreven, en sinds de Grieken aan de andere kant, van links naar rechts geschreven. De Semitische talen vanaf de bovenlijn, ontvangend vanuit God, en aan de Griekse kant, bepalend, van onszelf uit, op de onderlijn geschreven. Open staan voor boodschappen enerzijds, tegenover dicteren en de dienst uitmaken anderzijds.

Waarom willen we Hebreeuws leren

We hebben drie redenen om Hebreeuws te willen leren;

- 1 We willen onafhankelijk van deskundigen zelf kunnen lezen wat de brontaal zegt over Gods Woord
- 2 Ook willen we ontdekken wat de Bijbel in het Hebreeuws allemaal nog meer te melden heeft dan we uit onze vertalingen (verschralingen) kunnen lezen, en wat voor mooie verbanden er door de Bijbel heen bestaan.
- 3 Tenslotte willen we ontdekken dat de Bijbel in de brontaal lezen, verbanden aan het licht brengt tussen het Oude- en het Nieuwe Testament. En dat die twee onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Hebreeuws is meer dan taal. Het is taal plus filosofie, een denkwijze, een levenswijze.

Een andere manier van denken die onze westerse wereld probeerde uit te roeien.

In dit boek zal ik trachten de lettertekens, ook karakters genoemd, tot je karaktervolle vrienden te maken, tot kennissen of familieleden. Dan worden ze in je hart gebrand en hoef je niet zo veel uit je hoofd te leren.

Twee belangrijke stromingen die elkaar versterken

De laatste tijd hebben de kerken het moeilijk en lopen leeg. Aan de andere kant zijn er steeds meer mensen die niet vanuit gewoonte geloven maar die de Heilige Geest in zich hebben. Die beweging wordt versterkt door een tweede beweging. Namelijk de wens meer te weten van hoe het volk Israël zelf de Bijbel ervaart. De weg die we gaan om dat te ontdekken is de weg van het bestuderen van de Bijbel in de brontaal. Zelfstandig, zonder hulp van deskundigen.

De twee soorten van onderzoek

Als we het Hebreeuws kunnen ontcijferen, zijn we in staat de Bijbel echt te onderzoeken. De 2 manieren zijn;

- 1 Intern woordonderzoek. Hierbij vergelijken we twee woordstammen van drie letters met elkaar. Zijn er twee letters gelijk, dan vermoeden we een mooi woordverband dat een prachtig licht werpt op Gods Woord.
- 2 Extern woordonderzoek. Hierbij vergelijken we hetzelfde woord op verschillende plaatsen in de Bijbel. Spreekt God een woord voor het eerst uit, en we vergelijken dat met een woord op een volgende Bijbelplaats, bijvoorbeeld in de Psalmen, dan zien we kleuringen in datzelfde woord ontstaan. Kleuringen die de openheid van het Bijbels Woord duidelijk maken.

De kenmerken van het Hebreeuws en het letter overzicht

We hebben gezien dat het Hebreeuwse alephbeth uit 22 lettertekens bestaat die alleen medeklinkers zijn.

En dat naast die medeklinkers er ook klinkertekens bestaan die we onder en boven de letters plaatsen.

Het systeem van puntjes en streepjes, door de Masoreten, de overleverende rabbijnen, is ontworpen tussen 100 en 500 na de gewone jaartelling. Vanaf deze plaats duid ik die omschrijving aan als NdJ, omdat die term algemener is en het onze Joodse vrienden geen pijn doet. We hebben uitvoerig alle kolommen van het letter overzicht doorgesproken zodat duidelijk is hoe dit overzicht gebruikt kan worden.